

The Seven Dwarves of Menopause

Itchy, Bitchy, Sweaty, Sleepy, Bloating, Forgetful & Psycho

cartoon courtesy of www.berro.com

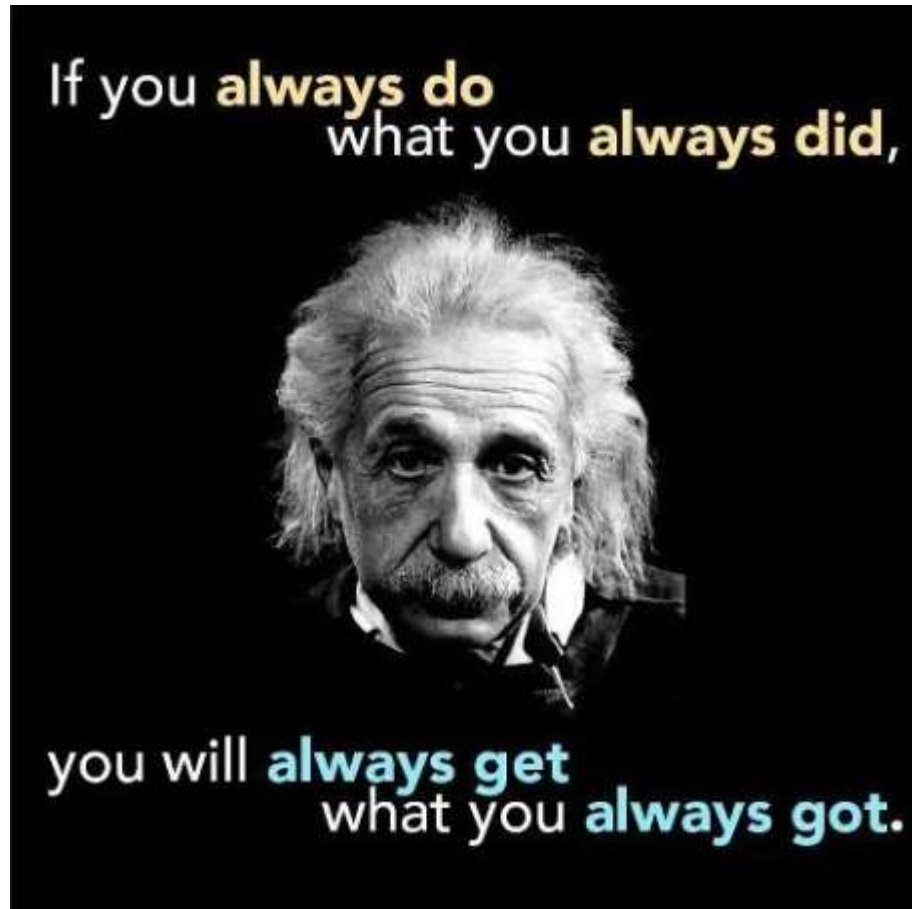
Menopauze, plaats voor HST?

Jan Willem de Leeuw

Gynaecoloog

Ikazia Ziekenhuis, Rotterdam

Disclosures spreker

Definities

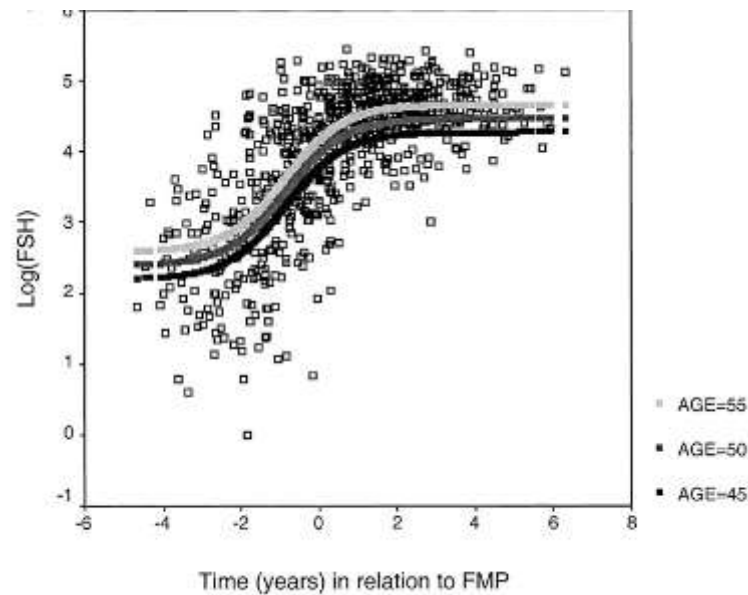
Menopauze: de laatste menstruatie in het leven van een vrouw. Deze wordt in retrospect (12 maanden na de laatste menstruatie) vastgesteld.

Overgang: periode van veranderend menstruatiepatroon en de daaropvolgende menstruatievrije jaren (synoniem: climacterium).

Perimenopauze: de periode voor de menopauze, waarin de menstruaties veranderen, tot een jaar na de laatste menstruatie.

Postmenopauze: de periode na de laatste menstruatie.

Diagnose Postmenopauze

Diagnose Postmenopauze

Is een klinische diagnose gebaseerd op de anamnese van
> 1 jaar amenorroe

Serum-FSH is een slechte voorspeller van menopauze

Ook de combinatie met E2 of LH zegt weinig

Bij verdenking PMP onder 45 jaar andere redenen voor
secundaire amenorroe uitsluiten

Burger et al J Clin Endocrinol Metab 2006, 84:4025–4030

Klachten rond/na menopauze

Typische klachten:

- Verandering menstruatiepatroon
- Opvliegers/nachtzweeten
- Urogenitale klachten

Atypische, maar regelmatig optredende klachten:

- Slaapstoornissen
- Hoofdpijnen
- Depressieve klachten
- *Werkverzuim*

Als we het nou eens anders bekijken

het gevoel dat de blaas niet helemaal leeg is

WAT IS ER AAN DE HAND MET DE KRAAN?

SINDS IK DIE BEKKEUBODEMSPEROEFENINGEN DOE, HEB IK GEEN VIAGRAPILLEN MEER NODIG...

IK HEB ZE IN DE LAVABO GEGOOID...

Historie van HST

- 1942: Introductie op de Amerikaanse markt
- Jaren '60: "Forever young"!
- 1970: Endometriumcarcinoom: progesteron erbij
- 1988: Primaire preventie osteoporose
- Jaren 90: Observationele onderzoeken:
minder hart- en vaatziekten en Alzheimer
20-40% minder mortaliteit bij HRT

WHI 2002 en 2004

Twee onderzoeken:

Oestrogenen versus placebo bij vrouwen zonder uterus
(10.739 vrouwen)

Oestrogenen/Progestagenen versus placebo bij vrouwen
met uterus (16.608 vrouwen)

“Profylaxe”

10% deelnemers was 50 -54 jaar, 70% was > 60 jaar

WHI 2002 en 2004

Na ruim 5 jaar onderzoek combi therapie gestaakt i.v.m. meer hartinfarcten en borstkanker

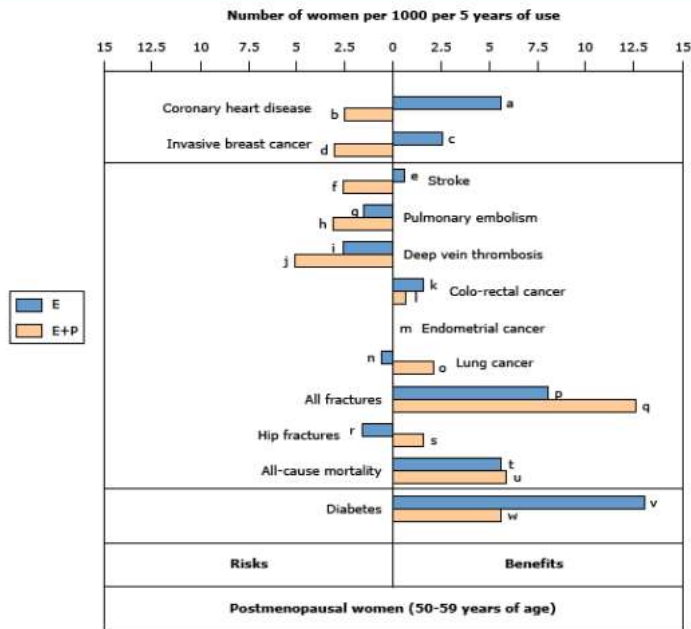
RR borstkanker: 1.24.

Media: "24 x meer kans op borstkanker"

Na 8 jaar onderzoek monotherapie gestaakt i.v.m. meer CVA

WHI en de Staatsloterij

Risks and benefits of menopausal hormone therapy (MHT)

HST en mammacarcinoom

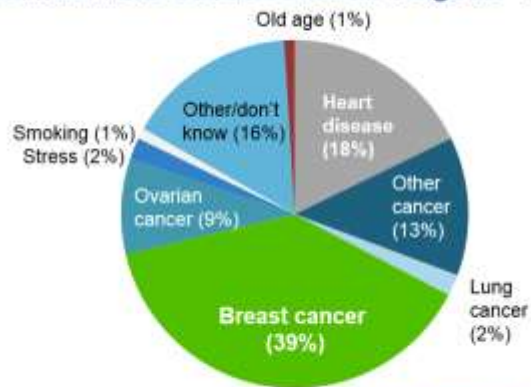
Bij gebruik van E2 alleen dus geen verhoogd risico

Combinatie E2 met natuurlijk progesteron (Utrogestan®) geen aanwijzingen zijn op een verhoogd risico op mammacarcinoom

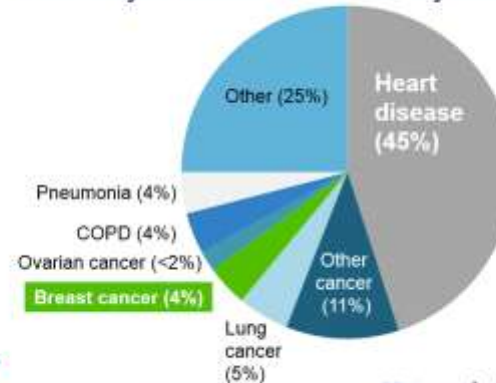
Combinatie E2 met dydrogesteron (Duphaston®) pas na vijf jaar gebruik mogelijk een gering verhoogd risico geeft op mammacarcinoom

Mammacarcinoom en perceptie

Voornaamste doodsoorzaak volgens vrouwen

Werkelijke doodsoorzaken bij vrouwen

Met dank aan Henk Oosterhof, gynaecoloog te Drachten

HST en hart- en vaatziekten

WHI:

Premarin + MPA HR: 1.23 (CI 0.3 – 16.0)

Premarin HR: 0.96 (CI 0.78 – 116)

Cochrane review, 2015, 19 trials, 40.410 vrouwen

HST < 10 jaar na menopauze:

Mortality rate RR 0.70, 95% CI 0.52 to 0.95

CHD RR 0.52, 95% CI 0.29 to 0.96

VTE RR 1.74, 95% CI 1.11 to 2.73

HST > 10 jaar na menopauze:

...“high quality evidence that it had little effect on CHD or death

VTE RR 1.96, 95% CI 1.37 to 2.80

Stroke RR 1.21, 95% CI 1.06 to 1.38

Transdermaal HST en hart- en vaatziekten

Canonico 2016; case-control: 3.144 cases en 12.158 controles

Risico op CVA bij vrouwen met:

Hypertensie	OR 0,75; 95% BI 0,40-1,44
Diabetes Mellitus	OR 0,38; 95% BI 0,10-3,26
Dyslipidemie	OR 0,34, 95% BI 0,11-1,10

Niet-hormonale interventies

Franco et al, JAMA 2016, Meta-analyse, 6653 vrouwen

Fyto-oestrogenen:

lichte verbetering geven van de frequentie van opvliegers en een licht gunstig effect hebben op vaginale droogheid. Geen verbetering pp nachtelijke transpiratie

Chinese kruiden en andere plantaardige producten: geen verbetering van klachten.

Lyfe style interventies in PMP

Anderson, 2015, RCT 55 vrouwen, life style programma bewegen en voeding

Geen effect op opvliegers

Wel effect op nachtzeten en algehele kwaliteit van leven

Dabrowksa, 2016; Daley, 2014; Reed 2012: fysieke beweging

Onduidelijk effect op aantal en de ernst van de opvliegers

Geen effect op het verminderen van nachtzweeten

Waarschijnlijk een gunstig effect op kwaliteit van leven

Dodin, 2013, acupunctuur versus geen behandeling

Aanwijzingen voor gunstig effect op opvliegers en kwaliteit van leven

Effect op nachtzweeten is onduidelijk

PMP en de werkende vrouw

Geukes et al, Maturitas 2016, 60 cases en 205 controles

“Low work ability”: 76.7% versus 30.2% (OR 8.4, 95% CI 4.1–17.2)

Geukes et al, Maturitas 2018

Behandeling leidt tot een beter vermogen tot werken bij 87% van deze vrouwen

Sarrel et al, Menopause 2015, matched cohort > 500.000 vrouwen

\$ 27.668.410 per jaar aan geschatte extra kosten door ziekteverzuim

Conclusies

- Als menopauze een manning was.....
- Diagnose menopauze stelt u achteraf op de anamnese
- Behandeling van klachten is iets anders dan profylaxe
- Begin op tijd na intrede PMP met behandelen
- Oestrogenen alleen geeft geen verhoogd risico op mammacarcinoom of HVZ
- Risico op mammacarcinoom bij HST is afhankelijk van type progestageen
- Risico op VTE is wrs wel verhoogd, absolute aantallen laag
- Niet medicamenteuze therapieën minder duidelijk effect
- PMP-klachten hebben duidelijk effect op vermogen tot werken
- Shared decision making!?

Dank voor uw aandacht!

"H..has your hot flush gone yet,
c..can we close the window
now?"

